

BABYOR NI PI' JAMES

Babyor ni pi' James e bay riy urngin mit e fonow nge thin ko ayuw ngak urngin girdi'en Got ni yad ba wear u daken e fayleng ni polo'. I James e ba'adag ni nge pow'iy e girdi' ko tin nib mat'aw ya ngar pired nrogon girdi'en Kristus, ni ba ga' ni i weliy u fithik' e fanathin, ni aram e i tamilangnag e girdi' u murung'agen e gafgow nge fel' rogon, nge sikeng nge n'en nma waliy e girdi' nge denen, nge pangiy ni bfel', nge rogon ndab un laniyan', nge michan' ngak Got nge ngongol, nge rogon ni ngan gagiyeagnag bolowthey, nge gonop ni yib u tharmiy, nge rogon ndab un tugthin, ma dab ni ufanthin, ma dab ni turguy e kireb nga daken be', ma nga ni gumaen' ma nga ni par ni yibe meybil.

Re babyor ney e be dag ni ba ga' fan e michan' ngak Got nib cheag e ngongol ni bfel' ngay.

Tin ni bay riy

Tabolngin 1:1

Michan' nge gonop 1:2-8

Gafgow nge fel' rogon 1:9-11

Sikeng nge n'en nma waliy e girdi' nge denen
1:12-18

Ngan rung'ag min rin' 1:19-27

Dab un laniyan' 2:1-13

Michan' nge ngongol 2:14-26

Girdi'en Kristus nge bolowthrad 3:1-18

Girdi'en Kristus nge tin nu fayleng ban'en 4:1-
5:6

Yugu boch e fonow 5:7-20

¹ Re babyor ney e yib rok James, ni ir reb e tapigpig rok Got nge Somol i Jesus Kristus:

Nge felan' Got ngak urngin e girdi' rok ni yad ba wear u daken e re fayleng ney ni polo'.

Mich nge gonop

² Pi walageg ni girdi'en Kristus! Mu leam niged gimed ni bfel' wa'athmed ko ngiyal' nra yib urngin mit e sikeng riy ngomed, ³ ya gimed manang ni fa'anra gelnagmed e michan' romed ko pi sikeng nem ni aram rogon, ma wene-gan nra yib ngomed e aram e ke yag romed ni ngu'um k'adedan'med. ⁴ Machane ngam guyed rogon ngam k'adedan'med nge mada' ko tomur ndab mmulgad, nge yag ni mmarod mu pired ni kam yal'uwgad, ni aram e ke yan i mus nga rogomed ndakuriy ban'en nda mu gamangad riy. ⁵ Machane fa'anra dariy e gonop rok bigimed, ma nge wenignag ngak Got, ye ir e ra pi' ngak; yi Got e ba gol ngak urngin e girdi'. ⁶ Machane thingari pagan'med ngak Got ko ngiyal' ni gimed ra wenignag ban'en ngak, ma dabi maruwaran'med rok; ya cha' nra maruwaran' rok e bod ba ley i n'ew u maday nnifeng e be mithmitheg ma be yannag. ⁷ Be' ni aray rogon e thingari dabi learnag nra pi' Somol ban'en ngak, ⁸ ya dawori muduwgil laniyan' ko tin ni be rin'.

Gafgow nge fel' rogon

⁹ Be' ni walagdad ni girdi'en Kristus ni be' nib gafgow e thingari felan' ya ke tolangnag Got fa'anem, ¹⁰ ma en ni walagdad ni girdi'en Kristus

ni be' ni pire' ban'en rok e thingari felan', ya ke sobut'nag Got laniyan'. Ya cha' ni pire' ban'en rok e bay yim' nge yan ni bod ba floras ni puf u ba ke floras ni bay u fithik' e pan. ¹¹ Ma fa'ani tolang e yal' me yib gowelngin nib gel me mororey fare ke floras; me mul e floras riy, ma ya'an ni immoy ni bfel' e ke kireb. Ere ku ireray rogon e cha' ni pire' ban'en rok ni bayi yim' ko ngiyal' ni ka be muruwliy e tirok' riy.

Sikeng nge n'en nma waliy e girdi' nge denen

¹² Ba felan' e en nra par nib yul'yul' ngak Got ko ngiyal' ni be yib e tin' nib mo'maw' riy ngak, ni aram e yibe sikengnag; ya ra athamgil ni dabi mul ko re sikeng nem ma yira pi' e yafos ngak, ni ireram fare puluwon nike yog Got nra pi' ngak e pi'in nib t'uf Got rorad. ¹³ Ma fa'anra yib e mit nem e sikeng ngak be' nrayag ni nge waliy fa'anem nge denen, ma thingari dabi ga'ar u laniyan', "Ren'ey ni be waliyeg ni nggu denen e yib rok Got." Ya dariy ban'en nib kireb nrayog rok ni nge waliy Got nge denen, mi Got e der rin' ngak be'. ¹⁴ Machane pin'en nma waliy e girdi' nge denen e ma yib ngak e en ni pag ir ko n'en nib kireb ni be ar'arnag nge waliy fa'anem nge aw ko wup; ¹⁵ ma aram me diyen e tin' nib kireb ni be ar'arnag nge gargeleg e denen; ma fa'ani ilal e denen nge mus ngarogon me gargeleg e yam'.

¹⁶ Gimed e pi walageg ni girdi'en Kristus ni gimed ba t'uf rog, mu guyed rogon ya rin ban nagmed! ¹⁷ Ya urngin e tin' ni bfel' ni be pi' Got ngodad nge urngin e tow'ath nrib manigil ma be yib u tharmiy ngodad, ni be yib rok Got nga but',

ni ir e sunumiy urngin ban'en ni be gal ram'en u lanelang. Mi ir e der ma thil, ma der pi' keru' ngodad ngad pired u fithik' e lumor. ¹⁸ Mi ir e turguy u wan' ni nge fakaydad u daken e thin rok nib riyul', ni bochan e ngad pired ni gadad bm'on u fithik' urngin e tin ni sunumiy ban'en ni tin ni bay e pogofan rok.

Ngan rung'ag min rin'

¹⁹ Gimed e pi walageg ni girdi'en Kristus ni gimed ba t'uf rog, dab mpaged talin ni gubin e girdi' ma thingar ra gurgad ko motoyil, machane dab ra gurgad ngar welthingad, ma dab ra gurgad ngar damumuwgad. ²⁰ Ya damumuw rok e girdi' e dar ma ayuweg e girdi' nge yag nra ngongliyed e tin nib mat'aw ni ir e be finey Got. ²¹ Ere mu n'iged urngin e ngongol romed nib golong ni kam mechamgad riy nge urngin i pangimed nib kireb. Mpired u tan pa' Got ma gimed be fol ko thin rok nike yung nga lanin'med, ya ireray e ren'en nra i ta'med rok Got.

²² Dab mbanniged gimed ni kemus ni ngu'um motoyilgad ko thin rok; ya ngam maruwelgad ngay. ²³ Ya en nra motoyil ko thin rok Got ma dabi maruwel ngay e bod be' ni changar ngalan mit e thirek nge guy rogon ya'an. ²⁴ Me yaliy ir nge mu' me yan, ma ka chingiyal' nem me pag talin rogon ya'an. ²⁵ Machane en nra fal'eg i yaliy ir nga fithik' fare motochiyel nrib yal'uw ni ir e ma pithig e girdi' ko kireb, me tiyan' ngay ma gathi kemus ni motoyil ngay me pag talin, ya be maruwel ngay — cha'nem ni aram rogon e Got e ra ayuweg ko tin ni be rin'.

²⁶ Ra be finey be' ni be liyor ngak Got ma fa'anra der yag rok ni nge gagiyeagnag bolowthen nge siy ki yog e tin nib kireb, ma liyor ni be tay ngak Got e bm'ayfan, ma aram e ir e be bannag ir. ²⁷ Ba'aray e n'en ni be finey Got ni Chitamangiy ni ir e bin nib machalbog ma ba riyul' e liyor ngak, ni aram e ngan ayuweg e bitir ndariy e gallibthir rorad nge pi'in ni ppin nike yim' e pumo'on rorad ma yad be gafgow, mu'un ayuwegey nge dabi kirebnigey e kireb nu fayleng.

2

Dab un laniyan'

¹ Pi walageg ni girdi'en Kristus, ngongol ni ngu'um ted nrogon e ngongol rok e pi'in ke michan'rad ngak e Somol rodad i Jesus Kristus ni ir e Somol ko fla'ab, e thingari dabi thil rogon e changar romed ngak e girdi' nib thilthil rarogorad ni be m'ug, ni bochan ya'arad nge rogon e mad ni ka ron'ed. ² Susun e errogon me yib be' nib mo'on ngalan e mu'ulung romed, ni be' ni bo'or ban'en rok ma bay e luwew nib gol u bugul i pa' ma be yin' e mad ni bfel', miki yib be' nib mo'on ngalan e mu'ulung romed, ni be' nib gafgow nib mogchoth e mad rok. ³ Ma fa'an gimed ra tayfan fare mo'on nike yin' e mad ni bfel' nge lungumed ngak, "Mpar ko bin ba'aray e chiya nib manigil", me lungumed ngak fare mo'on nib gafgow, "Mu sak'iy ara mpar ara' nga but' nga daken e faraf nga to'oben e chiya rog", ⁴ ma aram e ba kireb e romed ndamur ta'reb rogonniged e girdi' ni gubin u wun'med, ma gimed be turguy ban'en u fithik' e leam ni kireb.

⁵ Pi walageg ni girdi'en Kristus, mu telmed ngog! I Got e ke mel'eg e girdi' ni gafgow u roy u fayleng ni ngari gel e michan'rorad ngak Got ngu'ur pired nib pagan'rad ngak me yag ngorad e gin nsuwon Got ni yog nra pi' ngak e pi'in nib t'uf Got rorad. ⁶ Machane gimed be n'ag fan e pi'in ni gafgow! Mi mini' e ma gafgow nagmed nge girngiyemed nga p'eowchen e pi tapuf oloboch? Pi'in ni pire' ban'en rorad! ⁷ Ma yad e picha' ni yad ma yog nga dalib fare ngachal ni bfel' nike pi' Got ngomed.

⁸ Ra um rin'ed e tin nib mat'aw ni fa'anra um folgad ko fare motochiyel ko gagiweg nu tharmiy ni fa'ani bay u lan e babyor nib thothup ni be ga'ar, "Gin'en ni ga bay riy e nge t'uf rom e en nib migid ngom ni gowe gur." ⁹ Ma fa'anra dab um ta'reb rogonniged e girdi' ni gubin u lanin'med ni bochan ya'arad nge rogon e mad ni ka ron'ed, ma ba kireb e romed, ni aram e kam denengad, ma aram e ke turguy fare Motochiyel e gechig romed nrogon be' nike th'ab e motochiyel. ¹⁰ Ya en nra th'ab ta'reb e motochiyel ko fapi Motochiyel e ke kireb e rok, ni aram e ke th'ab fapi motochiyel ni gubin. ¹¹ Ya ka fa'anem ni ga'ar, "Dab mu pirew be' ni gathi mabgol rom," e ki ga'ar, "Dab mu li' be' ngem'." Yugu ra dawor mu pirew be' ni gathi mabgol rom, ma kam th'ab e motochiyel ni fa'anra kam li' be' kem'. ¹² Um welthingad ma gimed be ngongol nrogon e girdi' nra pufthinnagrad fare motochiyel ni ir e ma chuweg e girdi' ko kireb. ¹³ Ya ngiyal' nra pufthinnag Got e en nde runguy be' e ku dabi runguy Got fa'anem; ya runguy e ra gel ko pufthin.

Michan' ngak Got nge ngongol

¹⁴ Pi walagey ni girdi'en Kristus! Mang e ra fel' rogon be' riy nra ga'ar, "Mmich Got u wun'ug", ni fa'anra der m'ug ko ngongol rok ni aram rogon? Gur rayag e re mich rok nem ni nge thapeg fa'anem ngak Got? ¹⁵ Susun e errogon ma bay pi walagey ni girdi'en Kristus ni pumo'on ara ppin ni kar gafgowgad ko mad ma de gaman e ggan rorad. ¹⁶ Ere mang e ra fel' riy ngorad ni fa'anra lungum ngorad, "Nge ayuwegmed Got! Mpired ni dabi yib e ulum ngomed ma bfel' rogomed ko abich!" — ni fa'anra da mpi' ngorad e tin ni nge yog ngorad? ¹⁷ Ere ba'aray rogon e michan' ngak Got: fa'anra kemus ni go' michan' ngak Got ma de cheag e ngongol ngay, ma aram e ba yam' fare mich.

¹⁸ Machane bayi ga'ar be', "I gur e bmich Got u wun'um me gag e gu be rin' e ngongol riy." Machane fulweg rog ngom e, "Mu dag ngog rogon nrayog ni nge mich Got u wun'um nde cheag e ngongol rom ngay, mu gu dag ngom e michan' rog ngak Got ko ngongol rog." ¹⁹ Mog, mmich u wun'um nri ta'reb e Got ni bay? Bfel'! Ku errogon e pi mo'onyan' nib mich u wun'rad — ma yad ma da'da' ko marus. ²⁰ Ri gab balyang! Gab adag ni ngan dag ngom ni michan' ngak Got nde cheag e ngongol ngay e bm'ayfan?* ²¹ I di'in e ga' rodad i Abraham me mat'aw ngak Got? I mat'aw ngak Got u daken e ngongol rok ko fa ngiyal'nem ni pi' Isak ni fak ni ba maligach u daken e altar. ²² Damur guy? Michan' rok ngak Got nge ngongol ni rin'

---

* **2:20** bm'ayfan; boch e babyor e bay riy ni byam'.

e peth nge maruwel u ta'bang; me yan i aw e michan' rok ngak Got nike fel' rogon u daken e ngongol ni rin'. ²³ Me yib i m'ug nib riyul' fa gin'en ni bay u lan e babyor nib thothup ni be ga'ar, "I Abraham e i par nib mich Got u wan', ma bochan e michan' rok ngak Got me matha'eg Got ngak nike mang be' nib mat'aw." Me pining Got Abraham ni ga'ar "Abraham ni fager rog." ²⁴ Ere kam guyed nma mat'aw be' ngak Got u daken e ngongol rok, ma gathi kemus nu daken e michan' rok ngak Got.

²⁵ Taareb rogon ko fare pin i Rahab nma chuway' ngak. I mat'aw ngak Got ni bochan e ngongol rok ni fa'ani fek fapi cha' nu Israel nga naun rok, ni fapi cha' nrabad ni mol'og me ayuwegrad ngar chuwgad ngar sulod u yugub pa' e kanawo'. ²⁶ Ni bod rogon e dowef nra dariy e pogofan riy ma ba yam', ere ku errogon e michan' ngak Got nra de cheag e ngongol ngay ma ba yam' fare michan'.

3

Bolowthey

¹ Pi walageg ni girdi'en Kristus! Dabi yo'or i gimmed e ngi i machib, ya gimmed manang ni gadad e pi tamchib e ba gel e pufthin ni yira tay ngorad ko pufthin ni yira tay ngak e yug girdi'. ² Gadad gubin ni ba ga' ni gadad ma oloboch. Cha' nder ma oloboch ko tin ma yog e be' nrrib yal'uw, ni ku rayag rok ni nge gagiyegnag ir. ³ Gadad ma tay bochi yang i wasey ni bay gafan ngalan l'ugun e os ni fan e ngu'ur folgad rodad, me yag ni ngad pow'iyed yad ngranod ko gin gadad be finey. ⁴ Fa

reb e mu tafinay niged ba barkow: ni aram feni ga' nib gel e nifeng ni be yannag, machane rayag nni kol e yap' riy nga bochi yap' nib achig, nge sor i yan ko gin be finey gabitey ni nge sor ngay. ⁵ Ireray rogon bolowthey: aram feni achig, ma rayag ni nge weliy u fithik e ufanthin murung'agen bogi n'en ni ba ga'.

Aygum tafinay niged bangi garger nib ga' ni ba ga' yang nrayag ni ngan urfiy nga bochi daram-ram nrib achig! ⁶ Ma bolowthey e bod ba nifiy. Ya ba fayleng nib sug ko kireb, ni be par ko gin ntagil' u dowdad ma be wereng e kireb nga fithik' i dowdad ni polo'! Me ir e ke tay e nifiy nga urngin i pangidad u roy u fayleng nike urfiy ko nifiy ni yib ngak ko fare nifiy ni dabi math bi'id. ⁷ Girdi' e rayag ni llowan'nag, ma ke llowan'nag urngin ban'en ni bay e pogofan rok, ni gamanman ni mal-boch nge arche', nge gamanman nma gararaw ma ma sirgig u but' i yan, nge nig. ⁸ Machane dariy be' ni ka'a yag rok ni nge llowan'nag bolowthey. Ya ban'en nib kireb ndabiyag ni ngu'un gagiyeagnag, ma ba sug ko yub ni yira yim' ngay! ⁹ Gadad ma maruwel ngay ngad pininged e magaer ngak e Somol rodad ni ir e Chitamangiy, ma ka gadad ma yibilay e girdi' ngay ni nge buch ban'en rorad, ni girdi' nsunumegrad ni yad bod ya'an Got! ¹⁰ Taab l'ugunef e ir e gadad be pining e magaer riy ngak Got ma ku ir e gadad ma yibilay e girdi' ngay ni nge buch ban'en rorad. Pi walageg ni girdi'en Kristus! Dab mu yodoroygad! ¹¹ Dariy ba alublub nma yib e ran ni bfel' lameng nge ran nib mooy riy! ¹² Pi walageg ni girdi'en Kristus, ba ke gek'iy ni fig

e dabiyyog ni nge k'uf ni *olive*; ma ba ke *grape* e dabiyyog ni nge k'uf ni *fig*; fa reb e yib e ran nge day u ta'ab alublub.

Gonop ni yib u tharmiy

¹³ Ba' be' nib llowan' ma ba gonop u fithik'med fa? Fa'anra bay ma nge micheg nga pangin ni bfel' nge ngongol rok ni bfel' ni be ngongliy u fithik' e sobut'an' nge gonop. ¹⁴ Machane fa'anra be awan'med ngak be', fa gimed be fanenikay be', fa reb e go' gimed e gimed be leam nagmed, ma thingari dab mu ufanthingad ngam lifithed l'ugunmed nib togopluw ko tin nib riyul' e thin. ¹⁵ Mit ney e gonop e gathi yib u tharmiy nga but'; ya gonop nib mil suwon ngaray nga fayleng, ma gathi fare Kan Nthothup e yib rok ya mo'onyan' e yib rok. ¹⁶ Ya gin ni bay e awan' riy, ma ra be' ma kemus ni ir e be leamnag ir, e ku de ta'reban' e girdi' riy, ma urngin mit e kireb ni bay riy. ¹⁷ Machane bin som'on e fare gonop ni yib u tharmiy e bmachalbog; ma ku erregon nma fal'eg thiliy nge aw e gapas riy, ma ma sumunguynigey, ma ma fal'eg owchey nge thin ngak e girdi', ma ba sug ko runguy ma ma k'uf ni ngongol ni bfel'; ma ma ta'reb rogonnag e girdi' u wun'uy ma der ma dake modingnigey. ¹⁸ Ma tin nib mat'aw e ngongol e ba wom'ngin, ni yib ko awoch ni yung e pi'in nma fal'eg thiliy nra yunged u fithik' e gapas.

4

M'ag fager ngak e fayleng

¹ U uw e ma yib urngin e cham nge tugthin u fithik'med riy? Ra bad ko tin ni be ar'arnag

fithik' i dowmed ni gubin ngiyal' ma be cham ko tin ni manang lanin'med ni ir e bfel'. ² Gimed ba'adag bogi ban'en, machane dabiyaq ni nge yag ngomed, ma aram mi gimed ngongliy rogomed ni ngam thanged e pogofan ku be'; ma gimed be chogownag bogi ban'en, machane dabiyaq ni nge yag ngomed, ma aram mi gimed lulu'ag e thin ngam chamgad. Der yag ngomed e tin ni gimed ba'adag ni bochan e damur ninged ngak Got. ³ Ma fa'an gimed ra ning ngak ma der pi' ngomed ni bochan e ba kireb e tin ni gimed be finey ngay; ma gimed be ning bogi n'en ngak ni ngam fanayed ko tin nib kireb ni ir e gimed be yim' ni bochan. ⁴ Gimed e pi'in nda myul'yul'gad ngak Got! Da mu nanged ni fa'anra mfagergad ko fayleng ma aram e kam manged to'ogor rok Got? Cha' nra finey ni nge mang fager rok e fayleng e aram e ke tay ir ni ir e to'ogor rok Got. ⁵ Dab mfineyed ndariyfan e re bugithin ni ba'aray ni bay u lan e babyor nib thothup ni be ga'ar, "Fare Kan Nthothup ni pi' Got ni nge par u fithik'dad e be yim' ni bochan e ngad yul'yul'gad ngak." ⁶ Ya ayuw nma pi' Got ngodad e rib gel. Ya be yog e babyor nib thothup ni be ga'ar, "I Got e ma togopluk ngak e pi'in nib tolangan'rad, ma ma ayuweg e pi'in nib sobut'an'rad." ⁷ Ere mpi'ed gimed nga pa' Got ngam paged famed ngak. Mi gimed togopluk ngak fare mo'onyan', me mil romed. ⁸ Mu chugurgad ngak Got, me chugur ngomed. Pi tadenen, mmalukniged pa'med! Gimed e pi'in ni gimed be dake moding niged gimed, mu klinniged lanin'med! ⁹ Me kireban'med, mi gimed

dololoy', mi gimed yor; mu thiliyeged e minmin romed ko meyor, mi gimed thiliyeg e felfelan' romed ko taganan'! ¹⁰ Mu sobut'niged lanin'med u p'eowchen Got me tolangnaged.

Dab ni thibthibnag be' ni walagey ni girdi'en Kristus

¹¹ Pi walageg ni girdi'en Kristus, dab um weliyed ban'en nib togopluw ngak bigimed. En nra weliy ban'en nib togopluw ngak be' ni walagen ni girdi'en Kristus ara thibthibnag e aram e ke welthin nib togopluw ko fare Motochiyel ma ke thibthibnag e re Motochiyel nem. Fa'anra mu thibthibnag e re Motochiyel nem, ma aram e gathi ka gur be' ni ga be fol ko re Motochiyel nem, machane gur be' ni ga be thibthibnag. ¹² Kemus ni go' Got e ir e ma pi' e motochiyel ma ir e ma puffthin. Kemus ni ir e rayag rok ni nge faseg e girdi' ara thang e pogofan ko girdi'. Ga be finey me gur mini' ni ngam thibthibnag be' ni gimew?

Ning chiylen ni nge dabi uf be'

¹³ Mu telmed ngog, gimed e pi'in ni be lungumed, "Daba' ara gabul e ngad milekaggad nga reb e binaw ngad siyobaygad riy u lan reb e duw me yag e salpiy ngodad ni pire'." ¹⁴ Ma mus ko n'en ni bay yib ngomed gabul ma da mu nanged! Ya gimed bod bochi yang i ath ni sum ko garbeb, ni yib i m'ug ma de n'uw nap'an me m'ay nga bayang. ¹⁵ Ere ba'aray e n'en ni susun e ir e nga mogned: "Fa'anra mm'agan' Somol ngay, ma bay da pired ngu'ud rin'ed e tiney nge tinem." ¹⁶ Machane chiney e ke tolangan'med gimed be

yog ni gimed e soromed; urngin e pi n'ir ni gimed be yog ni gimed e soromed riy e ba kireb.

¹⁷ Ere cha' nde rin' e tin ni bfel' ni manang nsusun e ir e nge rin' e ba kireb e rok, ni aram e ke denen.

5

Motochiyel ngak e pi'in ni pire' ban'en rorad

¹ Ere mu telmed ngog e pi'in ni pire' ban'en romed! Mu yorgad mi gimed dololoy' ni bochan e gafgow ni bay yib ngomed! ² Ya ban'en romed nib pire' e ke wod, ma mad romed e ke longuy e ngal. ³ Ma gol nge silber romed e ke ing e t'ay, ma re t'ay nem e bayi mang ba mich nib togopluw ngomed, me longuy e ufin u dowmed ni bod e nify. Ke yo'or ban'en ni kam kunuyed ko tin tomur ney e rran. ⁴ Ma dawor mpi'ed puluwon e pi'in yad be maruwel u milay' romed. Ere mu telmed ko tin yad be yog nib togopluw ngomed! Ma laman e mayor ko pi'in yad be kunuy womngin e woldug romed e ke taw nga yil Got, ni ir Somol ni Gubin ma Rayag Rok! ⁵ N'umngin i nap'an e yafos romed u roy u fayleng e gimed be n'ag e salpiy ko tin tolang puluwon ban'en nge fafel. Kam duruw'iyed gimed kam sugsuggad ni fan ko rofen ni ba'aram ni bay nli'med ngam m'ad. ⁶ Kam turguyed e gechig ko pi'in ndawor ra buchedged ban'en ma kam thanged e pogofan rorad, ma dar togopluw gad ngomed.

Guman' nge meybil

⁷ Pi walageg ni girdi'en Kristus, mpi'ed ni gimed ba gumaen' nge mada' ko ngiyal' ni bayi sul Somol

riy. Mu guyed feni gumaen' e en nma woldug nga rogon nma sonnag e woldug rok ni nge yib limn-gun ara wom'ngin nri ba ga' fan ngak. Ma sonnag e ngiyal' ni som'on ko n'uw nge ngiyal' ni tomuren e n'uw u fithik' e gumaen'. ⁸ Ere ku er rogomed nthingar mpired ni gimed ba gumaen'! Mpired nib muduwgilan'med ko n'en ke lagan'med ngay, ya chirofen ni nge sul Somol riy e ke chugur.

⁹ Pi walageg ni girdi'en Kristus, dab um gun'gun'gad nib togopluw ngak bigimed, nge dabi turguy Got e gechig romed. Ya en nma puf oloboch e ke sak'iy nga langan e mab nike fal'eg rogon ni nge yib! ¹⁰ Pi walageg ni girdi'en Kristus, mu tafinay niged fapi profet ni yad owchen Somol ni ur weliyed e thin rok. Mu filed rorad rogon e gumaen' nge kadan' ni ur ted u tan e gafgow ni un tay ngorad. ¹¹ Gadad be yog ni kar felan'gad ni bochan e ra k'adedan'rad. Kam rung'aged murung'agen e gumaen' ni tay Job, ma gimed manang e tin ni pi' Somol ngak Job ko tomur. Ya Somol e ri ma runguy ma ma taganan' ngak e girdi'.

¹² Pi walageg ni girdi'en Kristus, bin ba ga' fan e dab mmow gad ko ngiyal' ni gimed be micheg ban'en. Dab mmow gad u fithngan e tharmiy ara fithingan e fayleng ara demturug ban'en. Kemus ni nge lungumed "Er rogon" ni fa'anra aram rogon u wun'med, ara nge lungumed, "Danga' " ni fa'anra aram rogon u wun'med, nge dabi yib e gechig rok Got nga dakenmed.

¹³ Bay bigimed nike gafgow e chiney? Ere nge meybil. Bay bigimed nike felfelan'? Ere susun e

nge yin' e tang ni be pining e sorok ngak Got riy. ¹⁴ Bay be' u fithik' med nib m'ar? Fa'anra bay ma nge pining e pi'in yad pi'ilal ko galesiya ngarbad ngak, ngar meybil niged ngak Got miyad liyef e gapgep nga daken u fithingan Somol. ¹⁵ Re meybil ney ni yira tay u fithik' e michan' ngak Got e ra golnag fare m'ar; i Somol e ra chuweg e m'ar rok, ma pi denen nike ngongliy e ra n'ag Got fan. ¹⁶ Ere um weliyed ngomed e denen ni kam ngongliyed, me bigimed me pi' e meybil rok bigimed ngak Got, nge yag ni gol nagmed Got. Meybil rok be' nib mat'aw e bay angin ni ba ga'. ¹⁷ I Elijah e be' ni ku bod gadad e tiney e girdi'. Ri meybil ngak Got ni nge dabki aw e n'uw, ma daki aw e n'uw u daken e re nam nem ni dalip nge baley e duw. ¹⁸ Miki meybil bayay, me aw e n'uw me tugul e woldug nge yib limngun nge wom'ngin.

¹⁹ Pi walageg ni girdi'en Kristus: Fa'anra pag bigimed e tin nib riyul' e thin nge yan riy nga orel, me yan bigimed nge yan i fulweg, ²⁰ ma dab mpaged talin e re bugithin ni ba'aray ni ga'ar: en nra fulweg be' nib tadenen e aram e ke chuweg ko kireb ni be ngongliy i yan, ma ke thapeg fa'anem ko gin ndabkiyag ni nge yim' riy, me ir tapgin ma ke n'ag Got fan e denen ni pire'.

Bible Ni Thothup
The Holy Bible in the Yapese language of the
Federated States of Micronesia

Copyright © 2007 Bible Society of Micronesia

Language: Yapese

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

    You include the above copyright and source information.

    You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-12-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 13 Dec 2023

37b6628b-b71d-5df3-af33-fc1d4dd69788